

Planbureau voor de Leefomgeving

Verstedelijking metropoolregio Rotterdam - Den Haag
2008

Verstedelijking en groen in de Metropoolregio

Metropoollab Delft

15 maart 2012 |
Rienk Kuiper

Omkering stad – land: 1960

Omkering stad – land: 1970

Omkering stad – land: 1980

Omkering stad – land: 1990

Omkering stad – land: 2000

Omkering stad – land: 2008

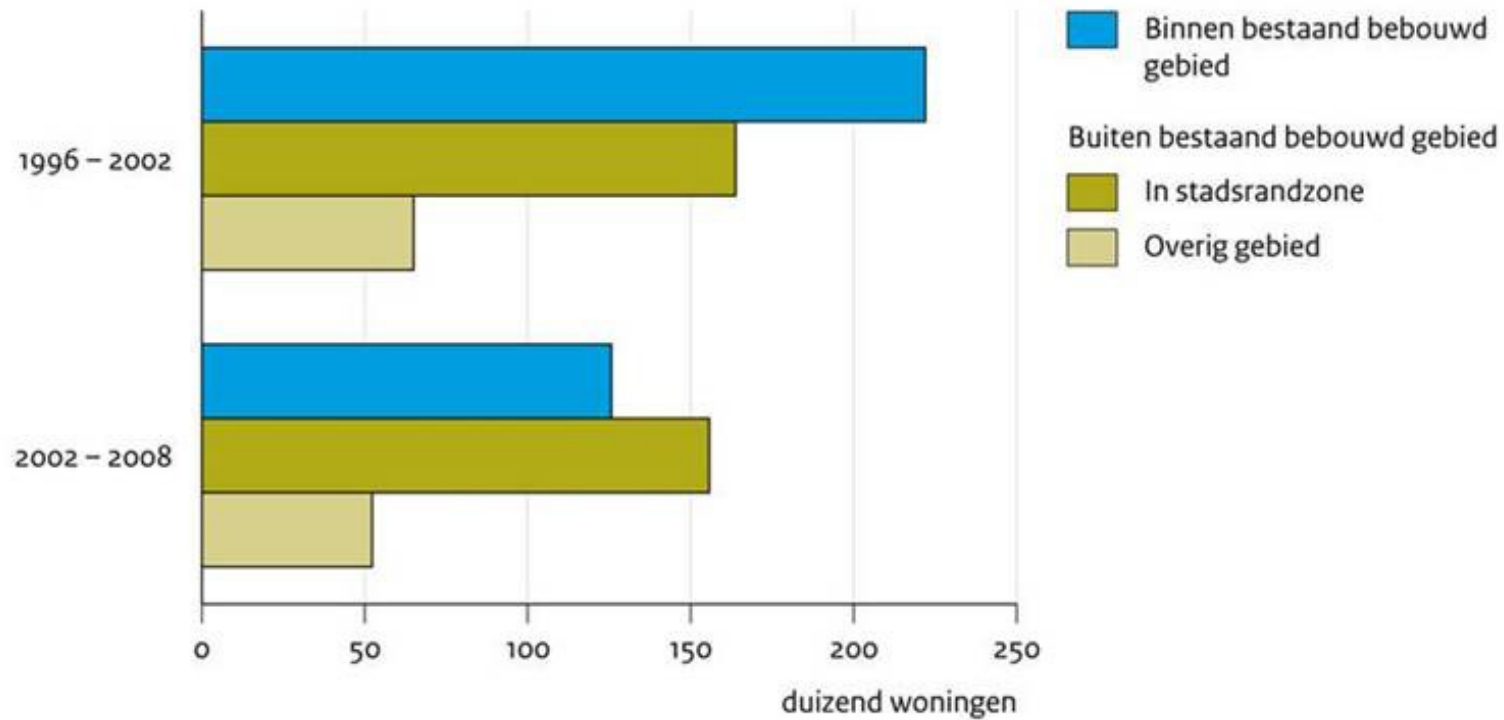
3 x 5 minuten:

- ***Verstedelijking tot nu toe***
- ***Groen***
- ***Verstedelijking in de toekomst***

1. Verstedelijking tot nu toe

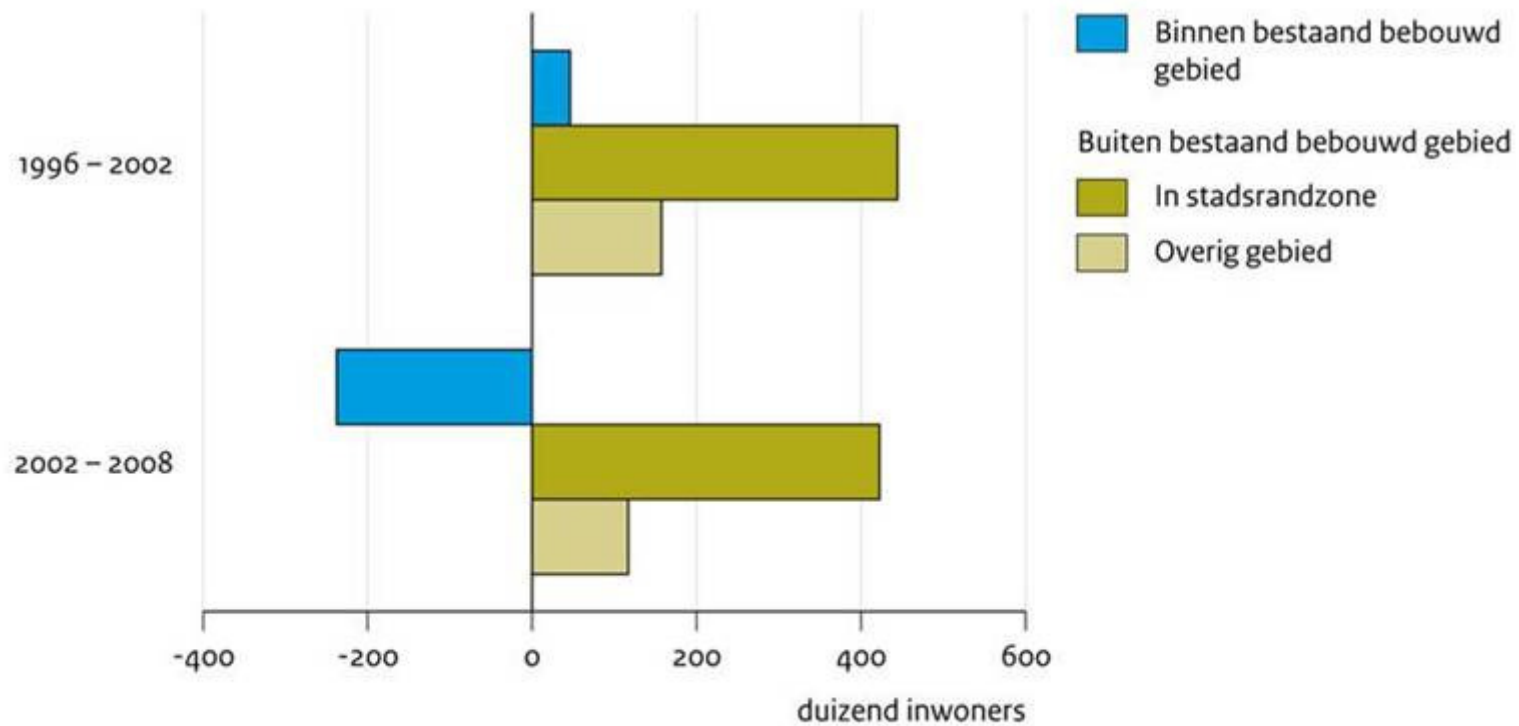

Woningen

Inwoners

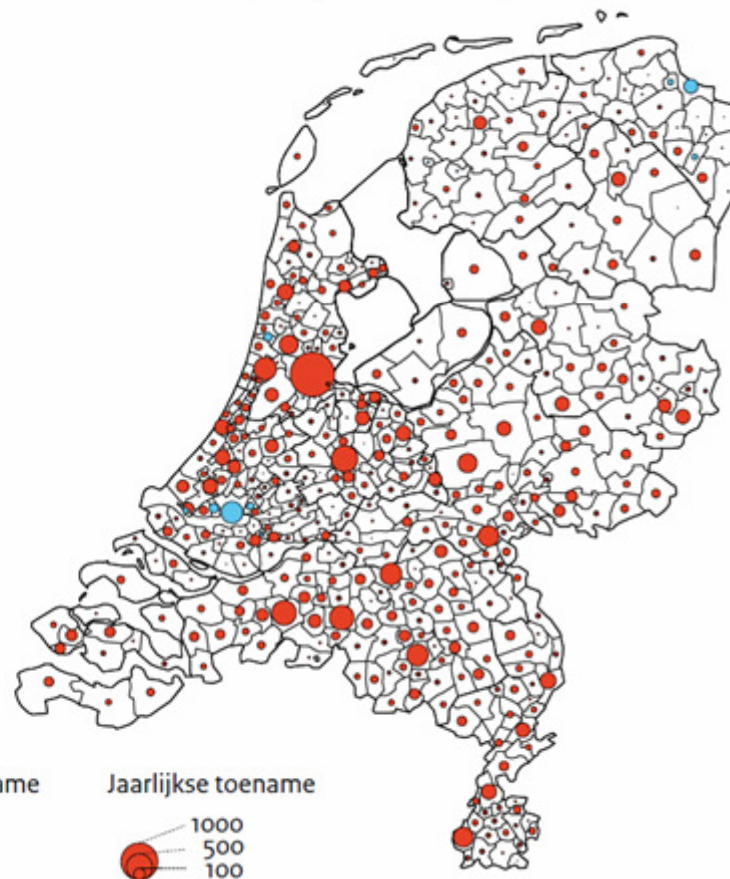

Verandering aantal woningen binnen bestaand bebouwd gebied (bbg)

1996 – 2002 (ten opzichte van bbg 1996)

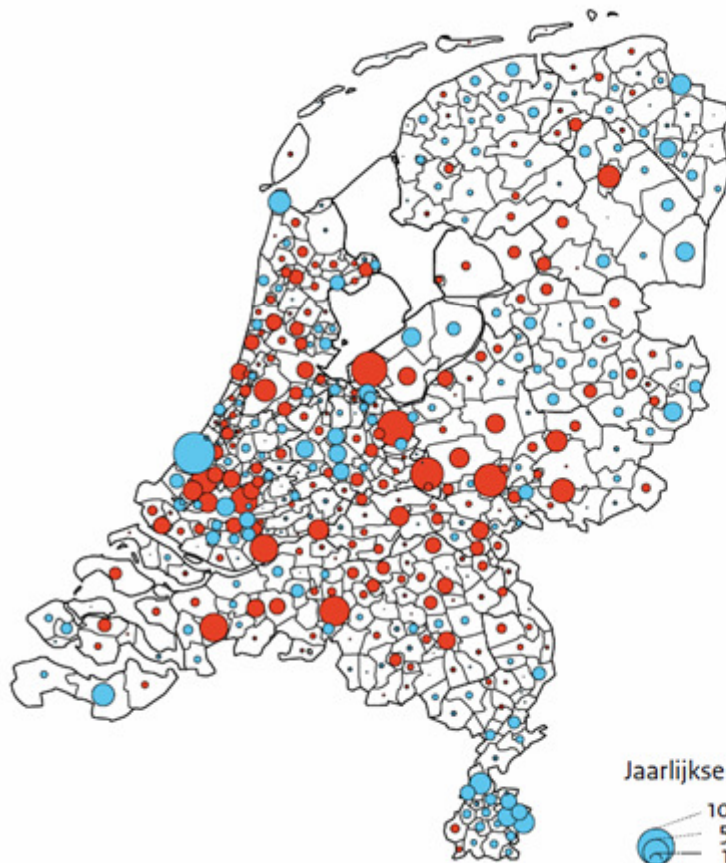
2002 – 2008 (ten opzichte van bbg 2000)

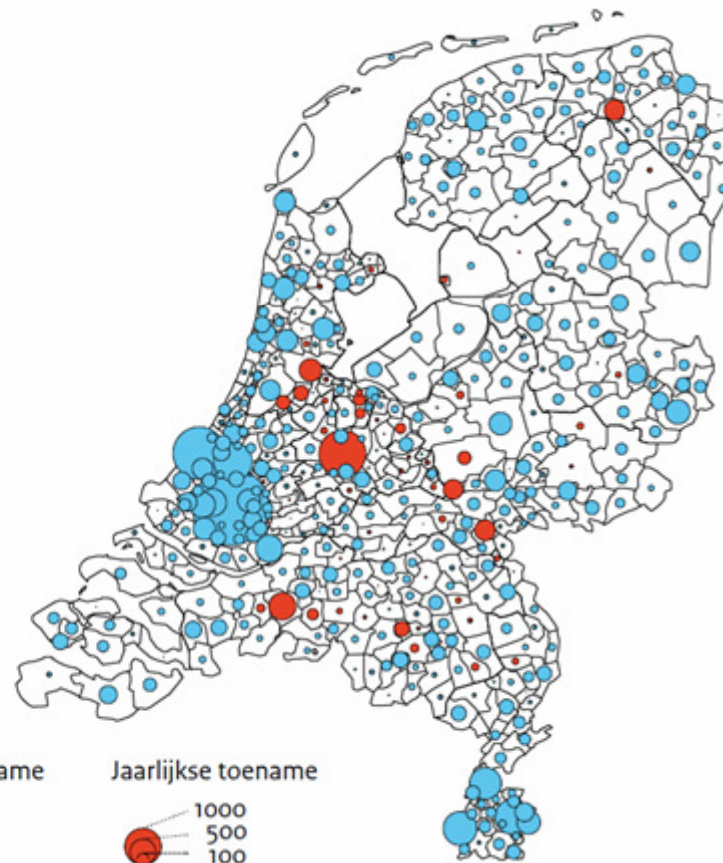

Verandering aantal inwoners binnen bestaand bebouwd gebied (bbg)

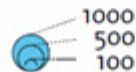
1996 – 2002 (ten opzichte van bbg 1996)

2002 – 2008 (ten opzichte van bbg 2000)

Jaarlijkse afname

Jaarlijkse toename

Verdichting

Minder verdichting van woningen en banen na 2002

- Tussen 2002 en 2008 was de verdichting van binnenstedelijke woningen en banen minder hoog.
- Veel verdichting (woningen, inwoners, banen): Amsterdam, Utrecht, Amersfoort, Nijmegen, Tilburg, Breda

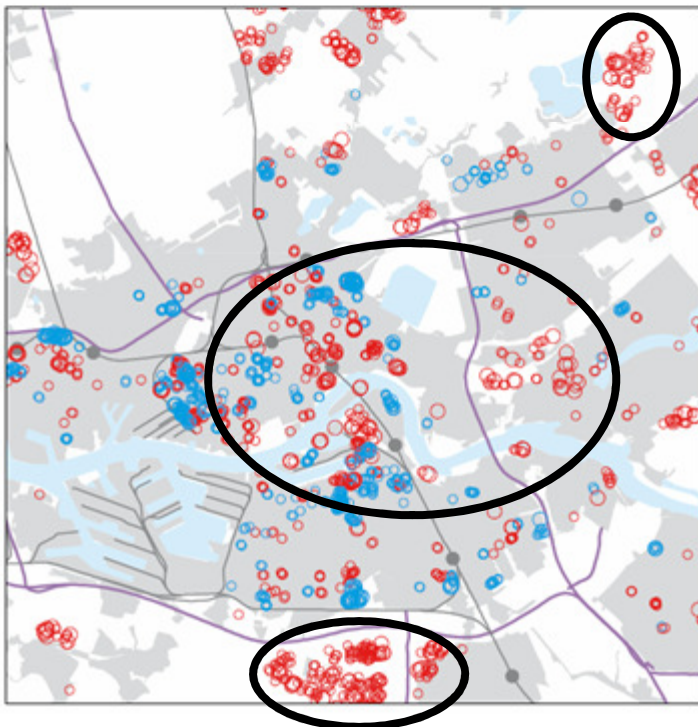
Afname van het aantal inwoners binnen BBG

- Na 2002 is er sprake van verdunning van inwoners binnen het bestaand bebouwd gebied.
- Veel verdunning van binnenstedelijke inwoners: Den Haag, Rotterdam, Heerlen, Sittard-Geleen, Maastricht, Emmen

Uitleg en verdichting Rotterdam 1996-2008

Inwoners

Verdichting inwoners

○ > 250

○ 100 – 250

Verdunning inwoners

○ < -250

○ -100 – -250

Verdichting banen

□ > 750

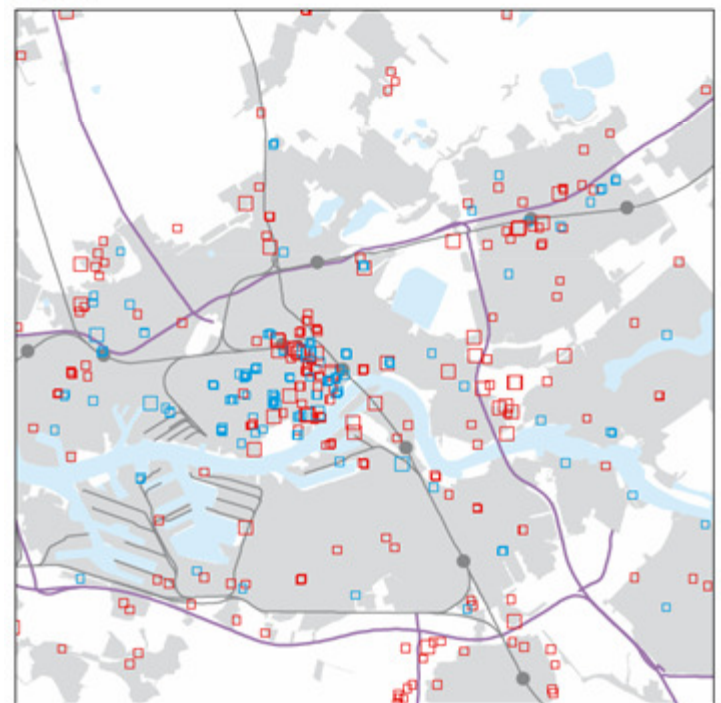
□ 250 – 750

Verdunning banen

□ < -750

□ -250 – -750

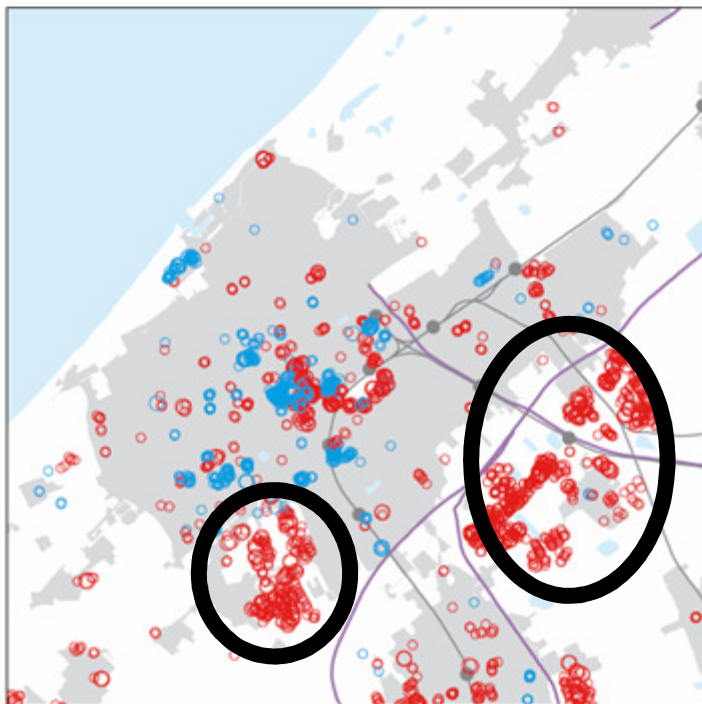
Banen

Uitleg en verdichting Den Haag 1996-2008

Inwoners

Verdichting inwoners

- > 250
- 100 – 250

Verdunning inwoners

- < -250
- 100 – -250

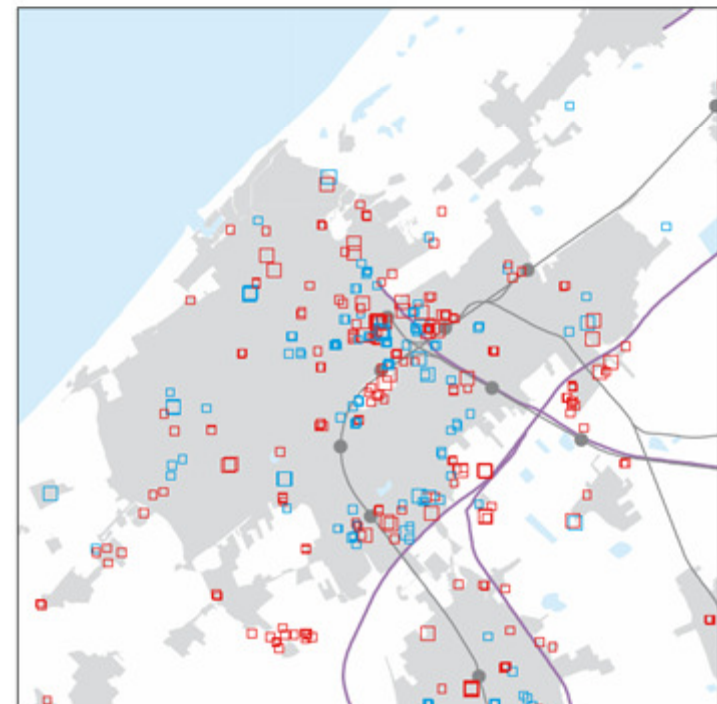
Verdichting banen

- > 750
- 250 – 750

Verdunning banen

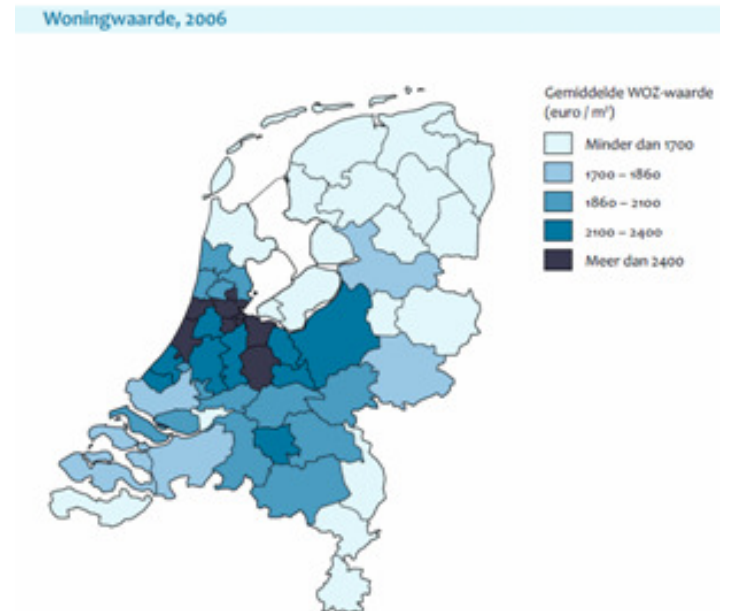
- < -750
- 250 – -750

Banen

Verstedelijking: verdichting en uitleglocaties

- Juist in kleinere gemeenten meer woningen gebouwd in bestaand bebouwd gebied (RIGO & Goudappel Coffeng 2008)
- Greenfields kennen geen exploitatietekorten. Brownfields 40.000 euro/ woning (Van Hoek et al. 2011)
- Juist veel verdichting waar al hoge dichtheid
- → Woningmarkt belangrijker voor verdichting dan fysieke mogelijkheden (koopkrachtige vraag regionale woningmarkt) (RIGO & Goudappel Coffeng 2008)

2. Groen

Gebiedsopstellingen en groene schakels
Groene Groef Hooglanden

- 1 Regiopark Oude, Nieuw en Witte
- 2 Regiopark Wolden, Delfland, Oude Leide
- 3 Regiopark Oude Leide

LEGENDA

Metropolitane landschapsparken
als onderdeel stedelijk leefklimaat

Vergroten aantal groengebied
voor recreatief gebruik (RGSP)

- Algerond project
- Projecten afgerond voor 2013
- Projecten afgerond na 2013
- Heroverweging projecten
- Fietsverbinding e ecologische verbinding
afweging RGSP2
- Zoeklocatie nieuwe stad-land verbindingen
- Ruim en watermetriek als verbindende schakel
naar het omland
- Nieuwe blauwe verbinding

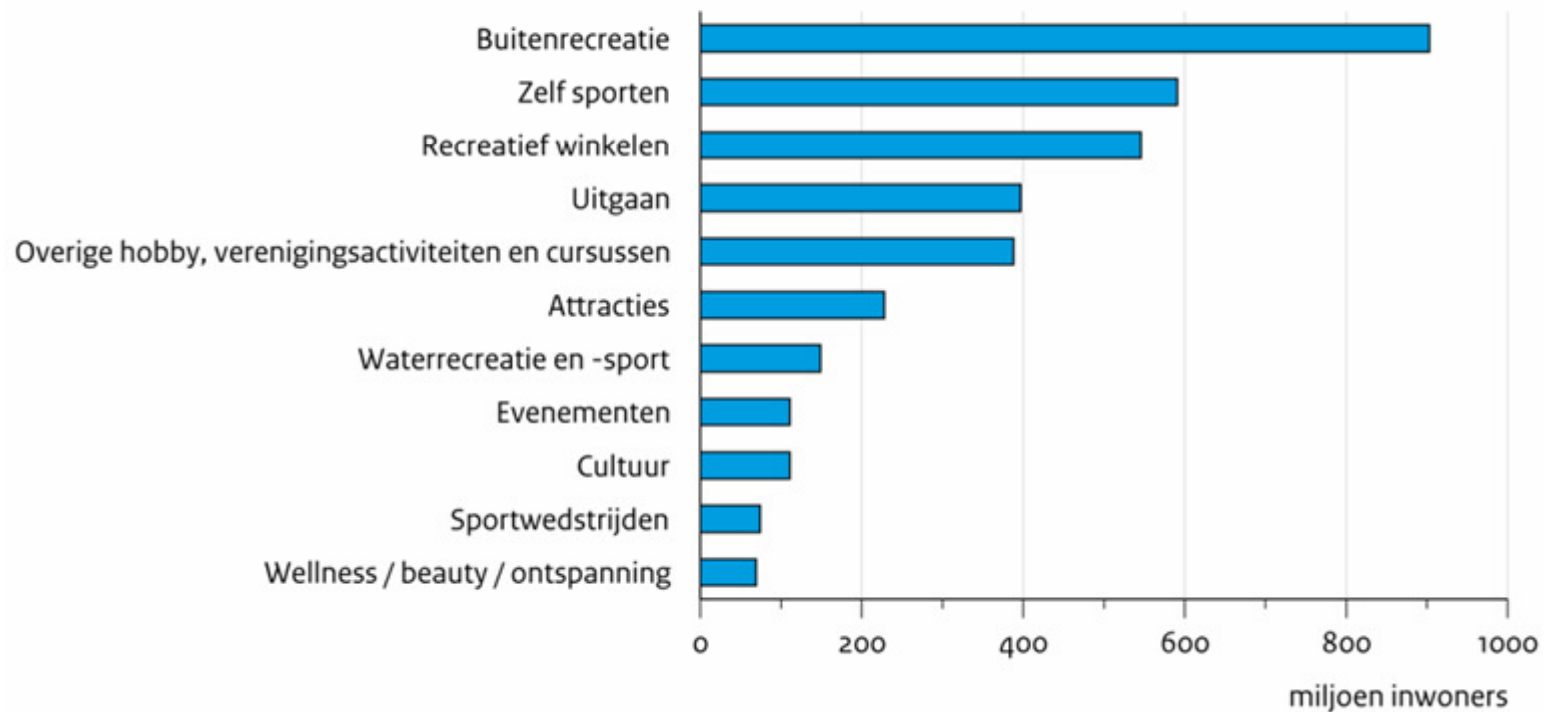
Groen: samenhangend metropolitaan landschap

Buitenrecreatie belangrijkste vrijetijdsactiviteit

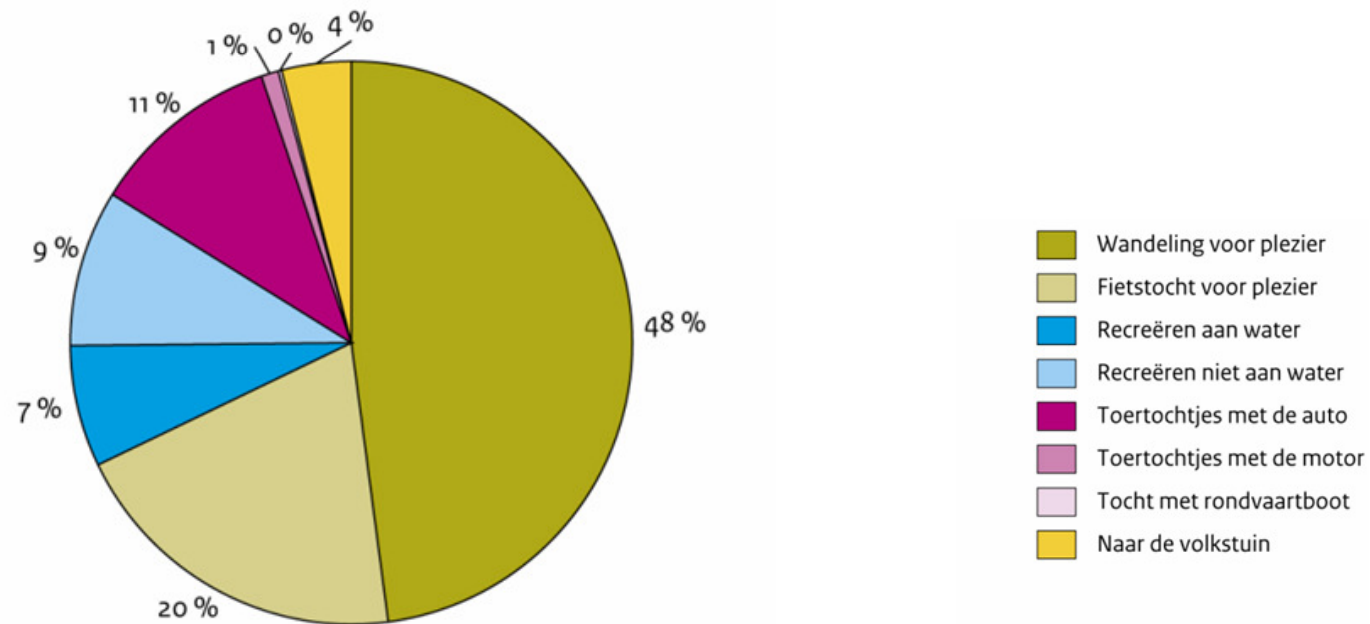
Vrijetijdsactiviteiten, 2008 – 2009

Buitenrecreatie is vooral wandelen/ fietsen

Vrijtijdsactiviteiten buitenrecreatie, 2008 – 2009

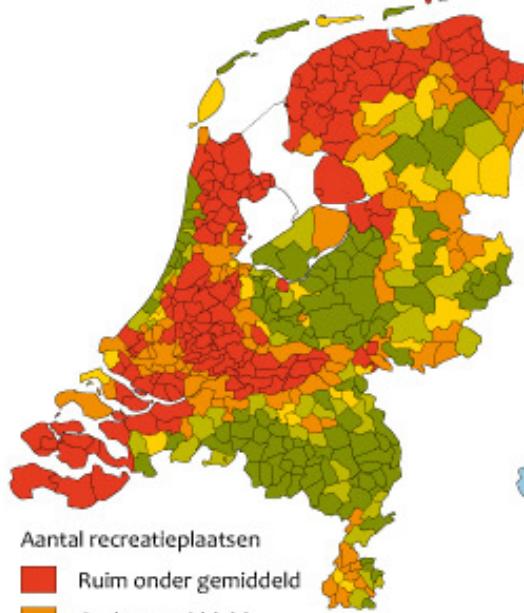

Weinig aanbod recreatie om de stad in Metropoolregio

Aanbod wandelmogelijkheden

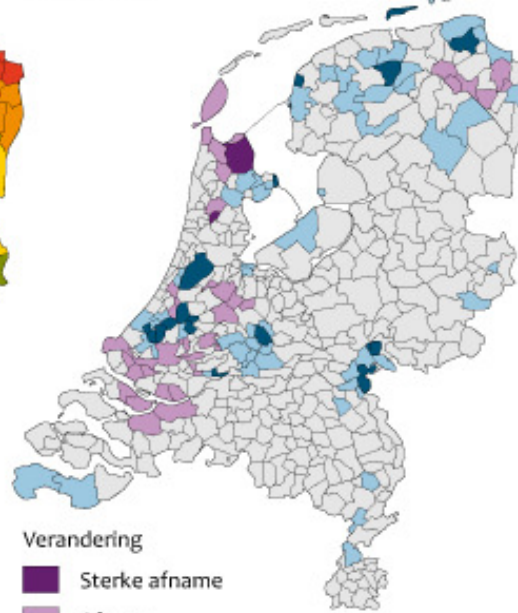
2006

Aantal recreatieplaatsen

- Ruim onder gemiddeld
- Onder gemiddeld
- Rondom gemiddeld
- Boven gemiddeld
- Ruim boven gemiddeld

2003 – 2006

Verandering

- Sterke afname
- Afname
- Vrijwel gelijk
- Toename
- Sterke toename

Bron: Alterra, PBL.

PBL/mrt10/2059
www.compendiumvoordeleefomgeving.nl

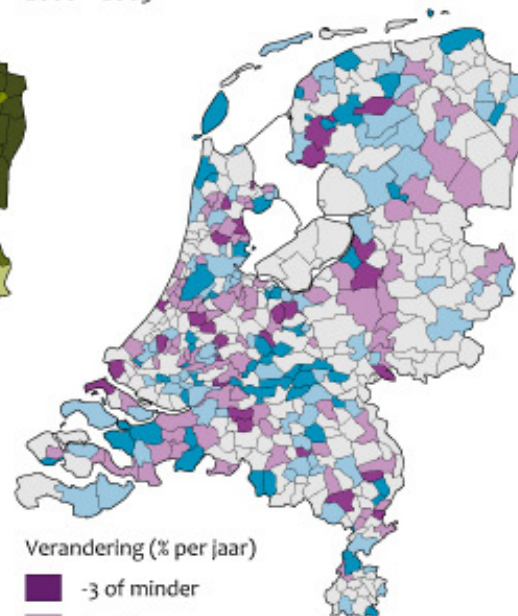
Ook weinig groen in de stad

Openbaar groen bij woningen

2003

2000 – 2003

Bron: CBS, PBL.

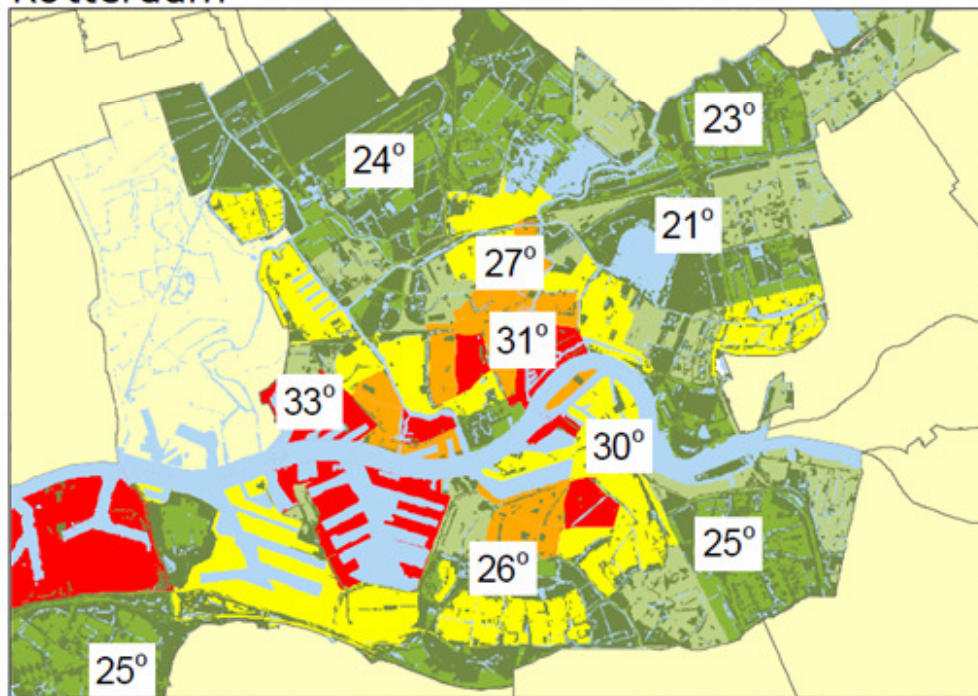
PBL/apr10/0299
www.compendiumvoordeleefomgeving.nl

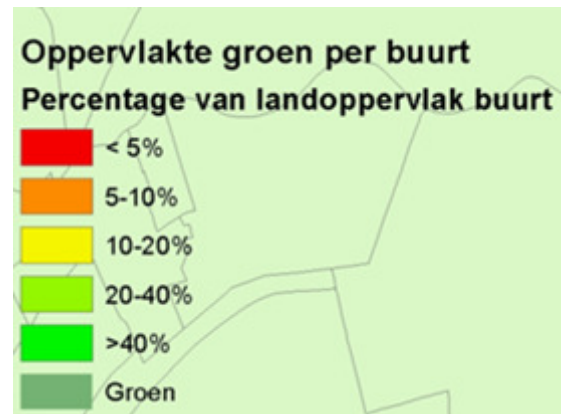
Voor aanvullende financiering zoeken naar nieuwe functies van groen: bv hitte matigen

Hittekaart

Rotterdam

De cijfers geven de gemiddelde dagtemperatuur weer op de 15 warme dagen

Groen

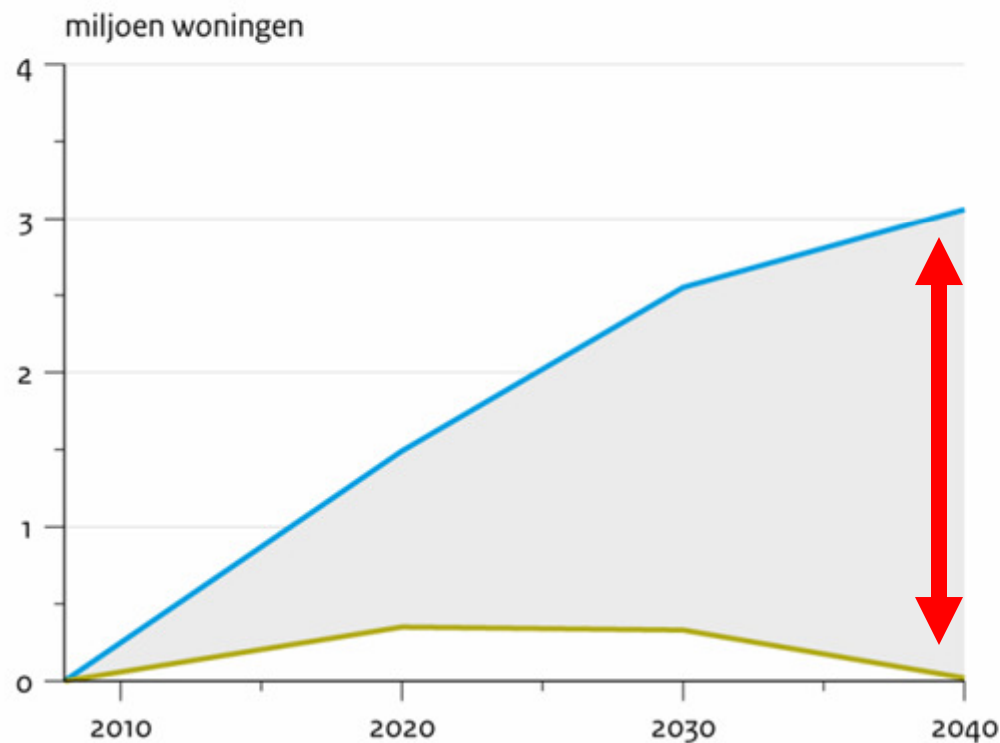
- weinig groen in de regio
- in (zeer) sterk verstedelijkte gebieden vooral bezoek parken en in mindere mate de zee en recreatiegebieden
- slechts beperkte verschillen naar gebiedsvoorkeur naar afkomst bezoekers. Aandeel niet-westerse allochtonen iets hoger, iets meer zee, natuur, parken
- reserveren ruimte voor nieuwe groenstructuren?
- Rijksbufferzones en groen om de stad 'losgelaten' door Rijk
- zoeken naar nieuwe betekenissen en financieringsmogelijkheden

3. Verstedelijking in de toekomst

Onzekerheid groot bij woningbouw/infra-opgave

Woningbouwopgave

- Hoog scenario
- Laag scenario
- Verschil tussen hoog en laag scenario

- Bandbreedte mobiliteit nog 4 keer groter
- Effect elektrisch rijden?
- Strategie omgaan met onzekerheid

Losgelaten Rijksbeleid

Beleidsruimte voor verstedelijking

Bij ongewijzigd beleid

Ruimtelijke voorwaarden vanuit rijksbeleid aan verstedelijking

Bundelingsgebieden

Harde beleidscategorieën

Beperkingen rond infrastructuur, buisleidingen en hoogspanningsleidingen: contouren geluid (55dB buitenstedelijke wegen, Rijkswegen en industrie, 70 dB binnenstedelijke wegen en spoorwegen, 20 Ke luchtvaart), luchtkwaliteit (NO₂ 40 µg, PM₁₀ 40 µg) en externe veiligheid (10⁻⁶)

Ruimte voor de Rivier, kustfundament

Natura 2000, EHS, robuuste verbindingzones, natuurbeschermingswetgebieden, Rijksbufferzones, Groen om de stad (RODS)

Gebieden met concentratie aan Europees beschermde soorten buiten Natura 2000

Minder harde beleidscategorieën

Beperkingen rond infrastructuur: geluidscontouren (50 dB buitenstedelijke wegen, binnenstedelijke wegen, Rijkswegen en industrie, 55 dB spoorwegen)

Grondwaterbeschermingsgebieden, waterwingebieden

Nationale Landschappen en Werelderfgoed

Bestaand bebouwd gebied

Beleidsruimte voor verstedelijking

Bij Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

Ruimtelijke voorwaarden vanuit rijksbeleid aan verstedelijking

Harde beleidscategorieën

Beperkingen rond infrastructuur, buisleidingen en hoogspanningsleidingen: contouren geluid (55dB buitenstedelijke wegen, Rijkswegen en industrie, 70 dB binnenstedelijke wegen en spoorwegen, 20 Ke luchtvaart), luchtkwaliteit (NO₂ 40 µg, PM₁₀ 40 µg) en externe veiligheid (10⁻⁶)

Ruimte voor de Rivier, kustfundament

Natura 2000

Gebieden met concentratie aan Europees beschermde soorten buiten Natura 2000

Minder harde beleidscategorieën

Beperkingen rond infrastructuur: geluidscontouren (50 dB buitenstedelijke wegen, binnenstedelijke wegen, Rijkswegen en industrie, 55 dB spoorwegen)

Grondwaterbeschermingsgebieden, waterwingebieden

Te herijken EHS (inclusief Nationale Parken)

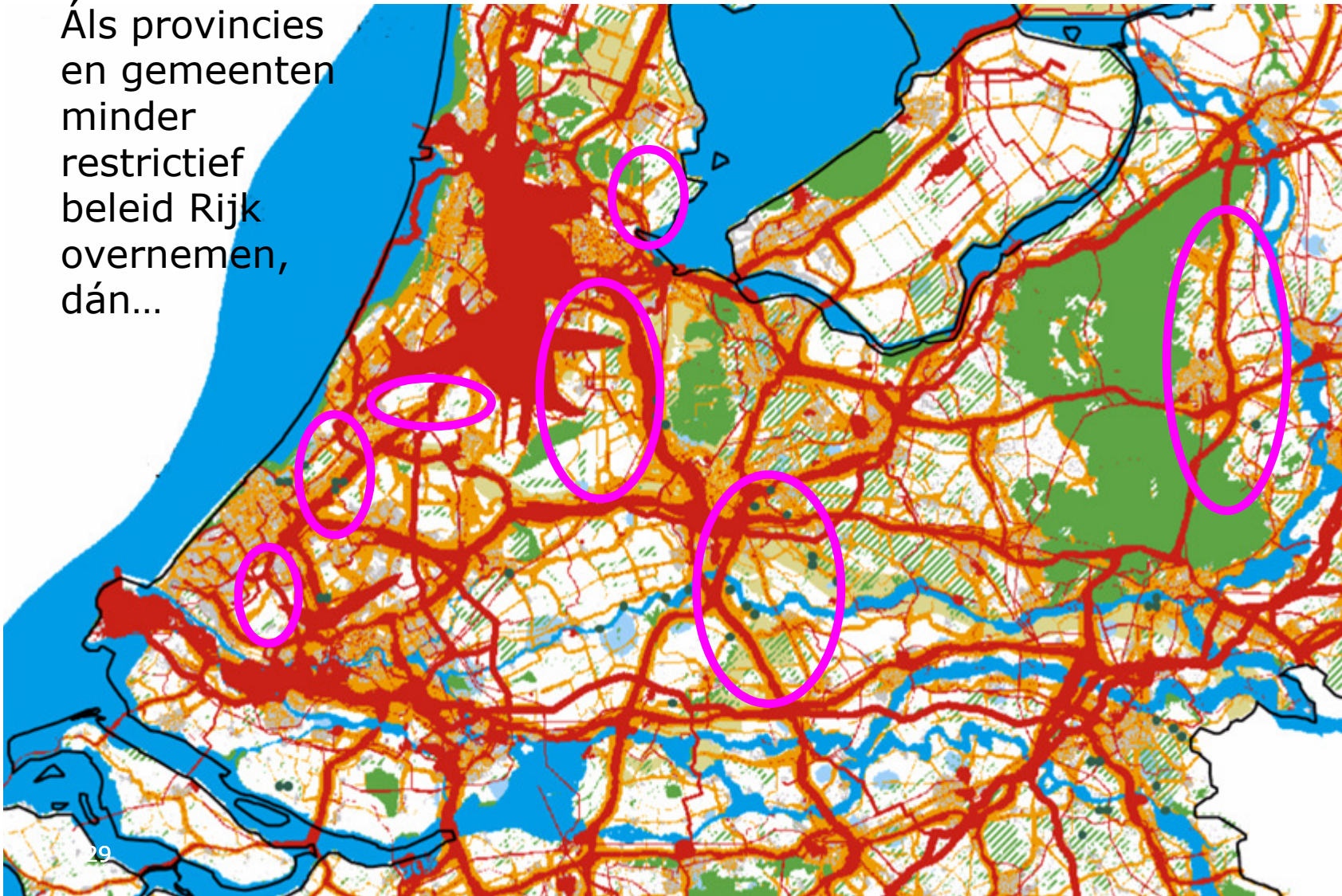
Werelderfgoed

Bestaand bebouwd gebied

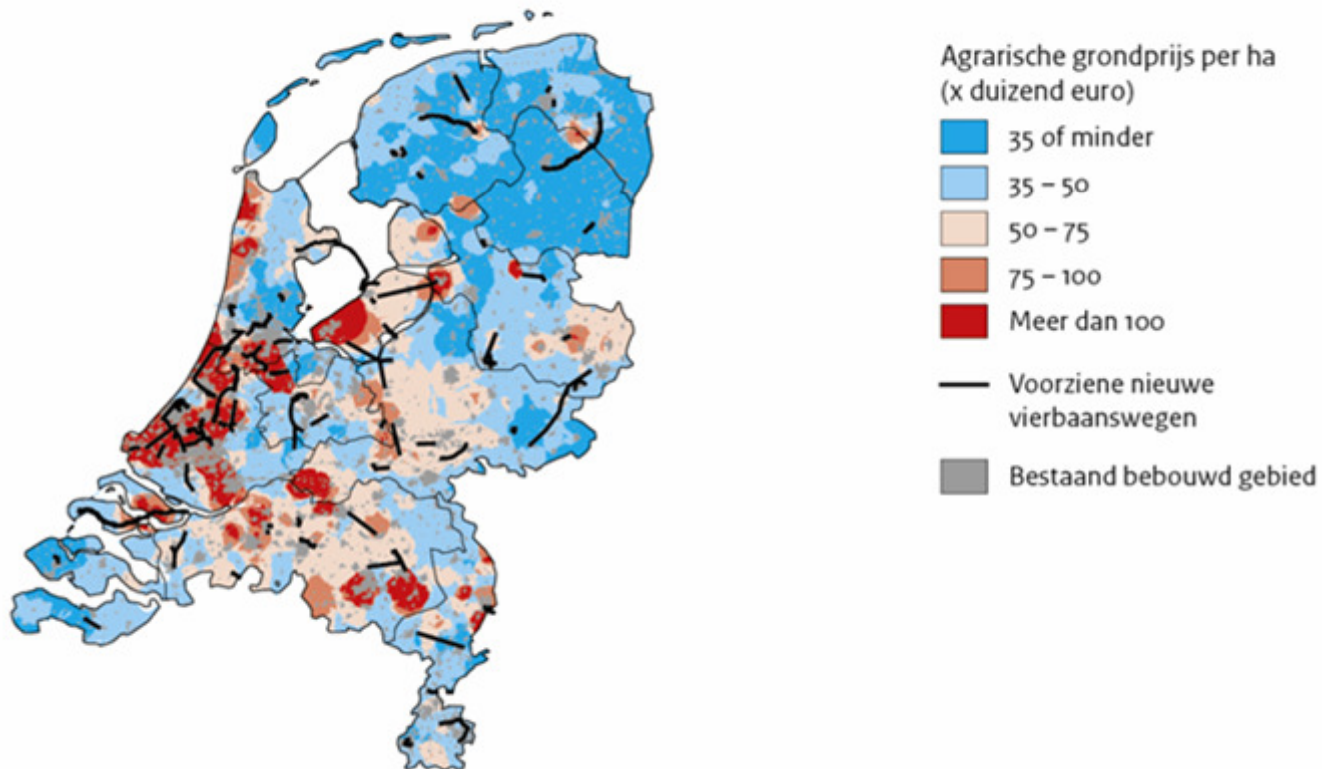
Als provincies
en gemeenten
minder
restrictief
beleid Rijk
overnemen,
dán...

Nieuwe wegen en grondprijzen

Agrarische grondprijzen en voorziene vierbaanswegen, 2008

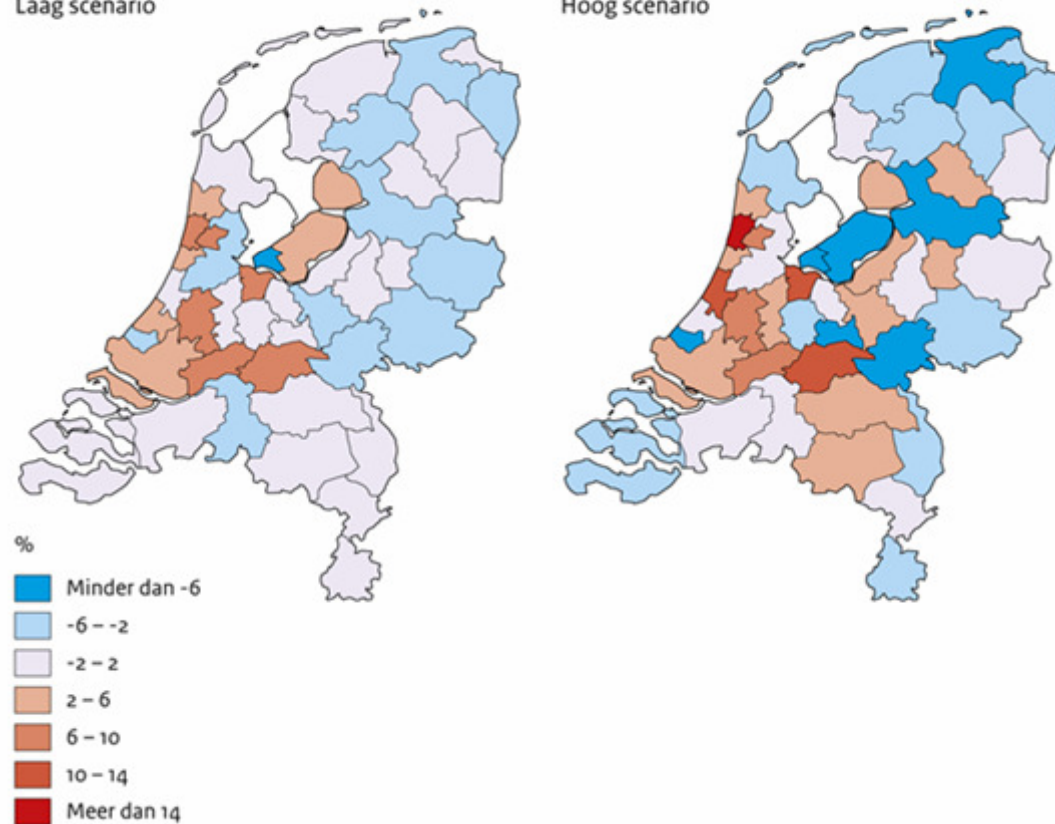

Minder restrictief: van regio naar suburbs Randstad

Effect op huishoudens van minder restrictief woningbouwlocatiebeleid ten opzichte van ongewijzigd beleid, 2040

Laag scenario

Hoog scenario

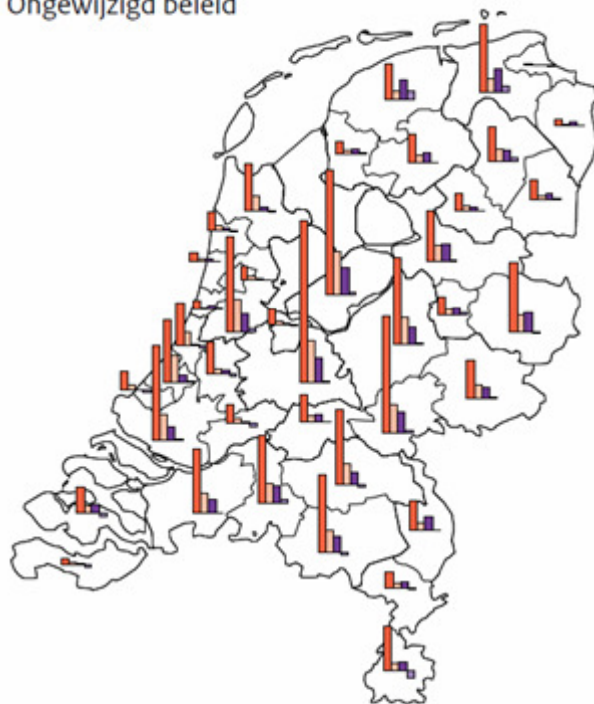
Als provincies en gemeenten minder restrictief beleid Rijk overnemen, dán...

- meer plaats in Randstad
- meer buiten de stad

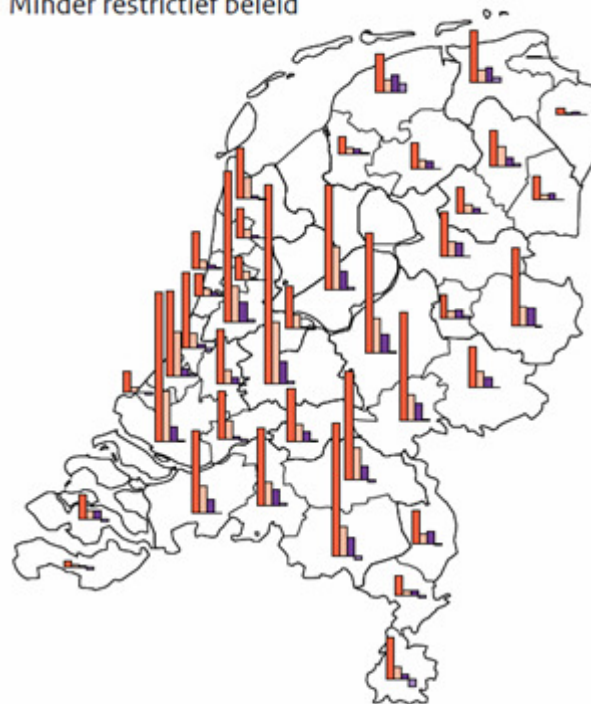

Ruimtebehoefte uitleglocaties (2040)

Ongewijzigd beleid

Minder restrictief beleid

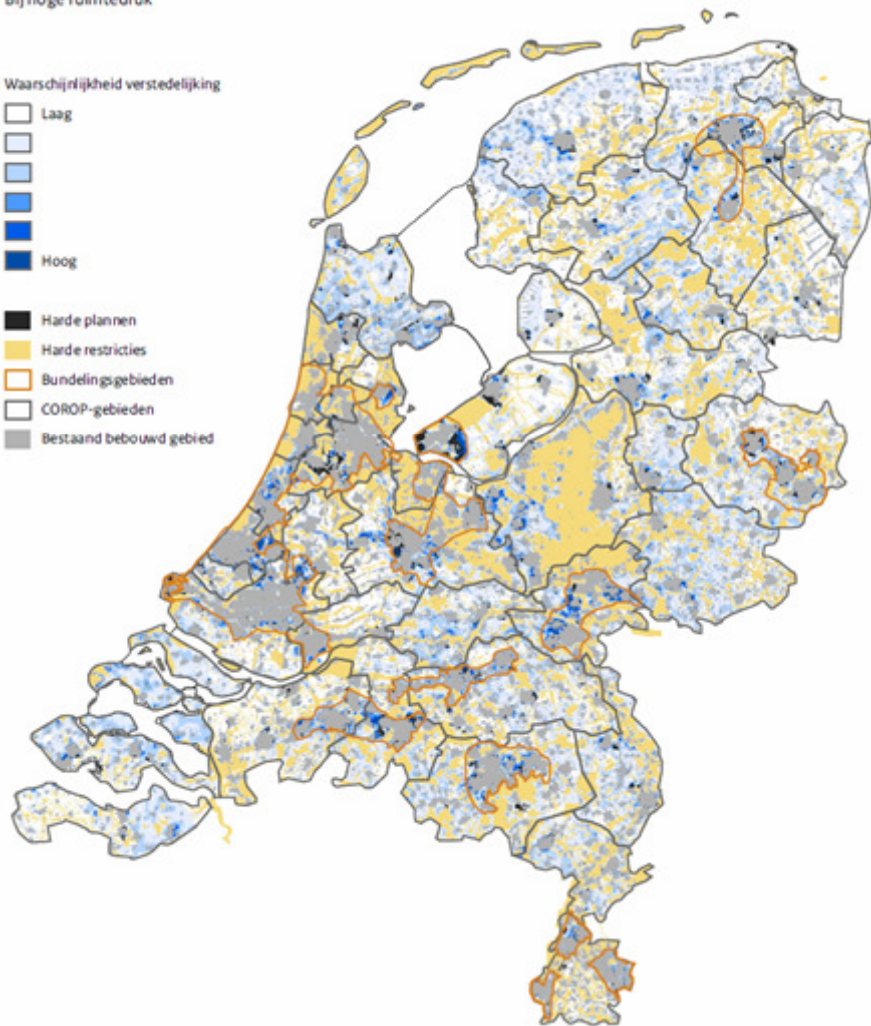
- Wonen hoge druk
- Wonen lage druk
- Werken hoge druk
- Werken lage druk

Waarschijnlijkheid verstedelijking, bij ongewijzigd beleid

Bij hoge ruimtedruk

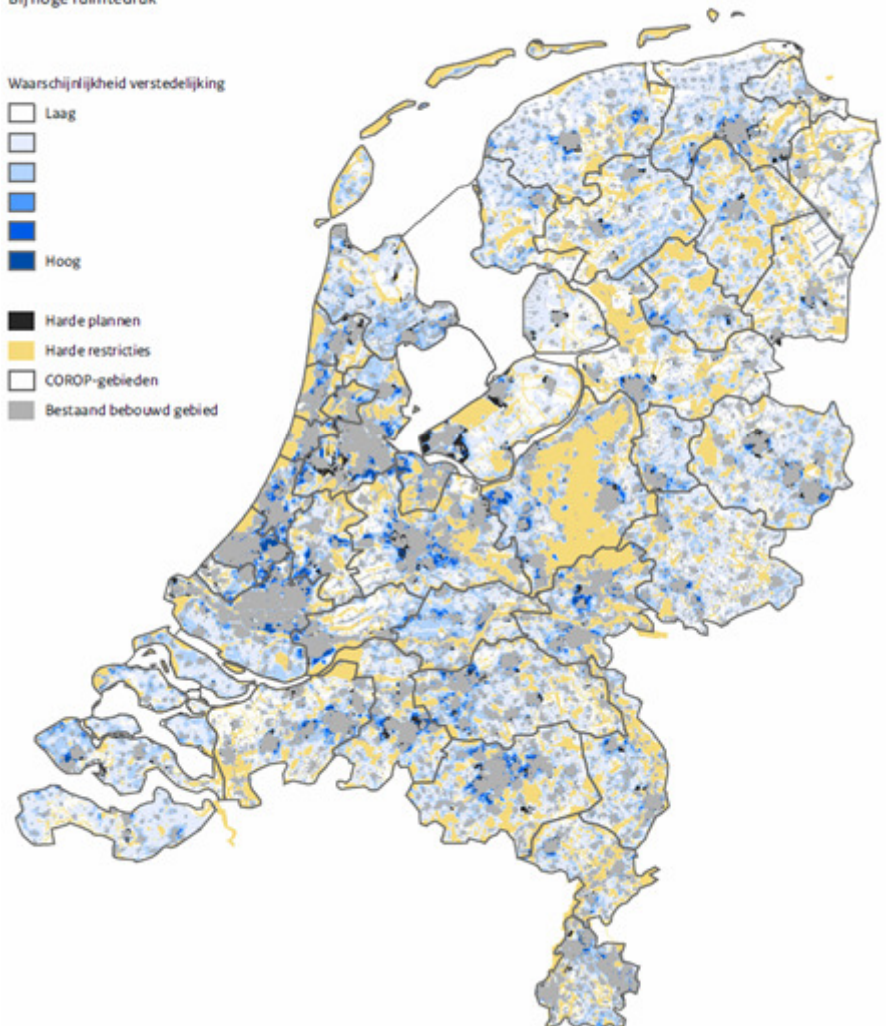
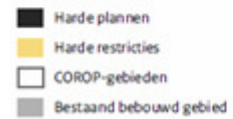
Waarschijnlijkheid verstedelijking

Waarschijnlijkheid verstedelijking, bij minder restrictief beleid

Bij hoge ruimtedruk

Waarschijnlijkheid verstedelijking

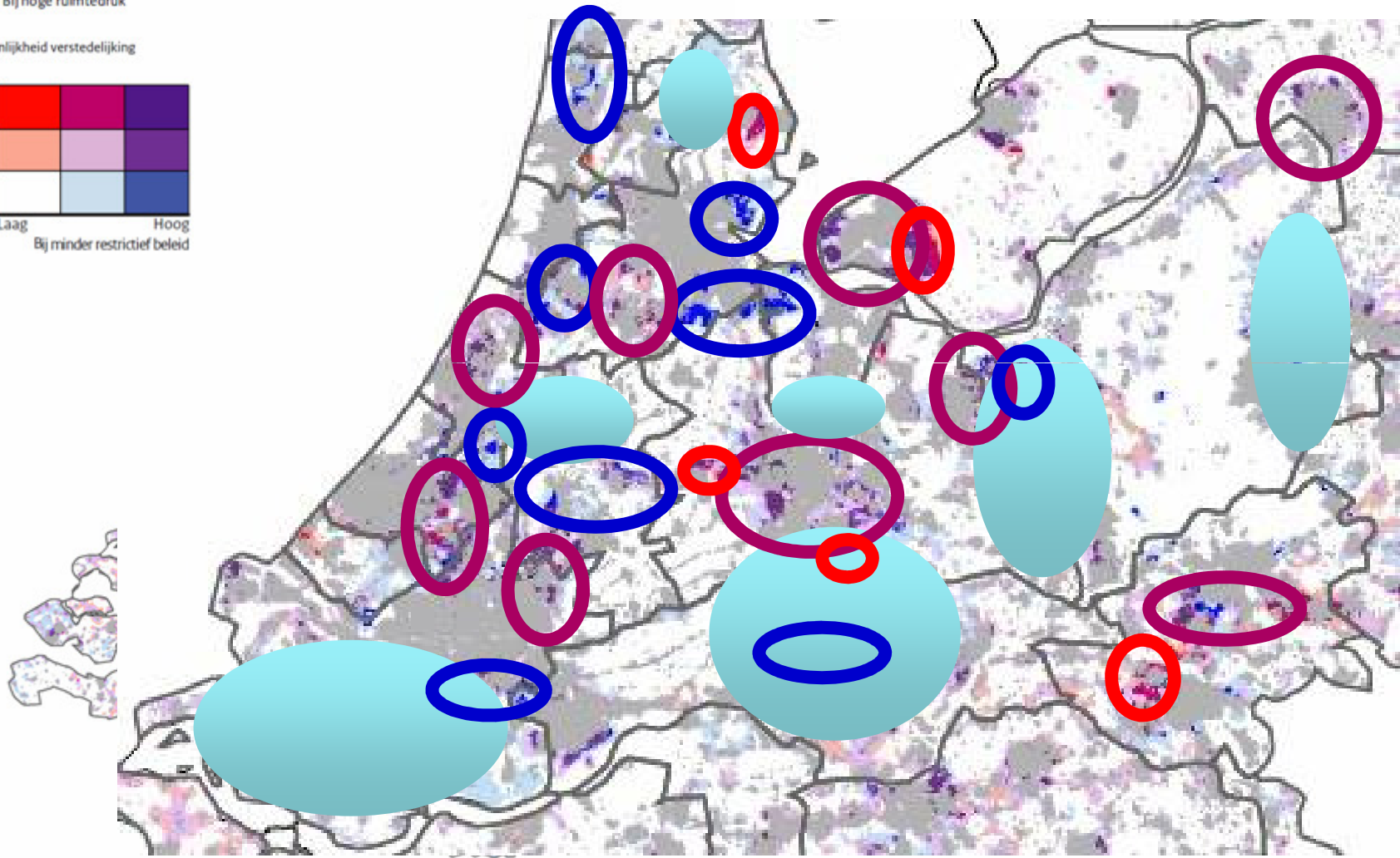
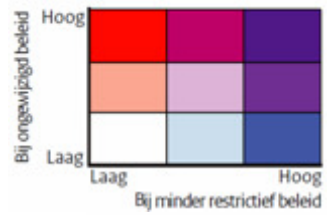

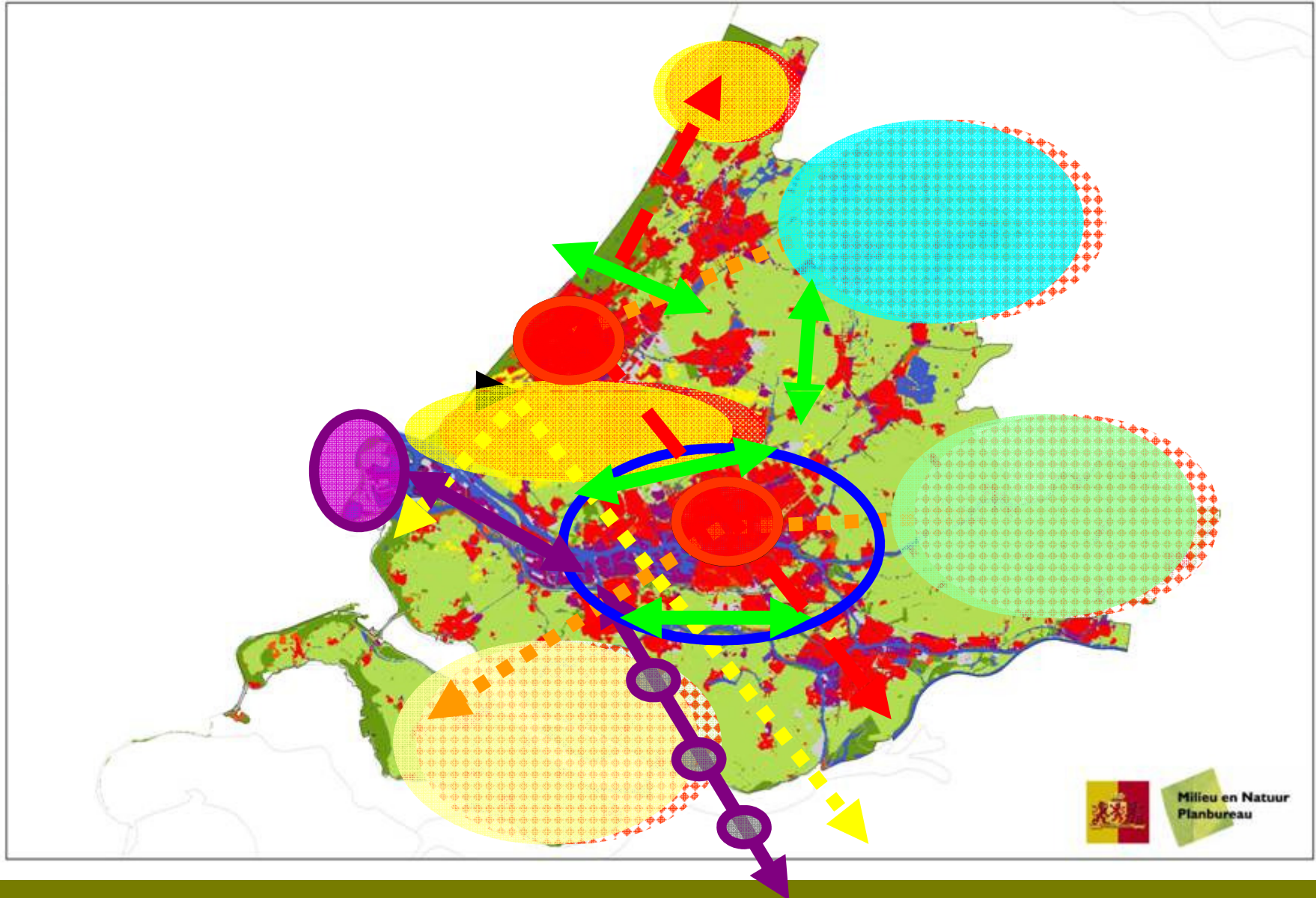
Waarschijnlijkheid verstedelijking vergeleken

Bij hoge ruimtedruk

Waarschijnlijkheid verstedelijking

Ruimtelijke opgaven langere termijn

Discussie

Discussiethema's

- Verdichting i.r.t. regionale woningmarkt?
- Verdichting en kleinere gemeenten?
- Andere betekenissen groen en groenfinanciering?
- Welke strategie voor omgaan met onzekerheden?
- Extra planologische ruimte die Rijk biedt benutten, of juist minder uitleglocaties ?
 - Nu: én Stedenbaan, én Stadshavens, én Zuidplaspolder, én Rotterdam-Zoetermeer, én Noordelijke Delta?

Meer info

Meer info

- [Planbureau voor de Leefomgeving](#)
 - [Rapport Ruimtelijke opgaven](#)
 - [Rapport Ruimtelijke verkenningen](#)
 - [Rapport Stedelijke verdichting](#)
 - [Rapport Ruimtelijke beelden Zuid-Holland](#)
 - [Artikel over stedelijk groen en klimaat](#)

- [Compendium voor de Leefomgeving](#)
 - [indicatoren groen](#)

**MAKING
CITIES
5th IABR
2012**

**27 april 13.00-18.00u NAI, Rotterdam
Symposium Atelier Stad (PBL-IenM)
Making cities = Making regions
Metropoolregio Rotterdam Den Haag**

Programma (onder voorbehoud; tzt opgeven via www.pbl.nl)

- Ries van der Wouden (PBL) - introductie
- Frank van Oort (UU)– De weerbare regio
- Jaap Modder (Knooppunt Arnhem Nijmegen)
- Kristiaan Borret (stadsbouwmeester Antwerpen)
- Jens Aerts - Brussel Metropool
- Eric Frijters (internationale vergelijking)

Reacties van bestuurders MRDH